

Nagy László felvétele

Sokféle műszaki megoldású, különböző rendeltetésű gumitömítő gyártanak a Taurus szegedi gyárában. Az első negyedévre elegendő megrendelést kaptak, volt munkájuk. A folyamatos gyártást csak a részleges energiakorlátozás akadályozta, alternatív megoldásként pakurával fűtöttek a nehéz napokban. Így sikerült elérni, hogy csak két nap elmaradást szedtek össze, ezt is megszüntetik majd később

„Muszájkódex”

Kezembem egy javítási számla. Valahol a tanyavilágban adták ki, tétét javították, ezt dokumentálják a típusnyomatvány. Hátoldalán hat pontban foglalják össze a javításra vonatkozó jótállási feltételeket, a reklamáció mikéntjét. Tanulságos olvasmány a számla is, meg a hátoldala is. Pontos és plasztikus képet nyújt a szolgáltatásfőszere szemléletéről és gyakorlatáról.

1.

Nézzük a számlát: a fizetendő 210 forint áll anyagköltségből, kiszállási díjből és munkadíjből. Az anyagköltség 2 forint 80 fillér, amely utóbb az összeadás során 3 forintra kerekedik. A kiszállási díj 60 forint. A munkadíj 147 forint. Az anyagköltséget ne vitassuk. Meggondolásra érdemes azonban a kiszállási díj összege: miért pont 60 forint? Ehhez tudni kell a következőket: a tanyavilágból a tanácsházra kell bemenni, bejelenteni, ha elromlik a tévé. Ott összegyűjtjük a bejelentéseket, aztán — hetente egy nap — „kiszáll” egy szerelő, és sora járja a bejelentett címeket. Általában ugyanazon a napon érkezik, pontos napszakot azonban már nem lehet kérni tőle, reggeltől estig otthon kell miatta rostokolni. Egy-egy ilyen napra községenként összegyűlik 8—10 bejelentés is, a kiszállási díj ennyiszor 60 forint.

Nézzük a munkadíjat! A „Munka leírása” cím alatt kódszámokat találunk. Ezeket egyszerű halandó nem képes megfejteni. A megrendelő, nem értve a javítók katalógusát, úgy számol, amit csak óvatossággal megkockáztatni: némelyik szerelő olyan munkafázist is kódol a számlára, amit nem végzett el. Ez inkább a megrendelő sánda feltételezése, ha kevés munkáért sok pénzt kérnek tőle.

2.

A javítási számla hátoldalán a szolgáltatató vállalat úgy tesz, mintha valóban szolgáltatni akarna. Igazi

szándéka felől azonban kétség támad az általa díktált feltételekből, amelyeket, legalábbis a megrendelő szemszögéből „muszájkódex”-nek is nevezhetnénk. Az 1. pont így kezdődik: „Vállalatunk a 16/1976. (VI. 4.) MT sz. rendelet alapján jótállást vállal a javítás során elvégzett munkára, valamint a beépített alkatrészekre és a felhasznált anyagokra.” Itt jön az első jellemző feltétel: „A jótállás időtartama a javítás összegétől függ, amely 500 forint alatt 3 hónap, 500—5000 forint között 6 hónap, 5000 forint fölött 12 hónap.” Vagyis a vállalat nem attól teszi függővé, mennyi időre vállal garanciát a munkájáért, hogy mennyi az adott alkatrész szokásos élettartama, hanem attól, mennyi a javítás összege. Ha sokat fizetsz, hosszú a jótállási idő, ha keveset, rövid. Hogy ez nem félreértés és belemagyarázás, arról bizonyít a következő, ugyancsak az első pontban szereplő passzus: „Ezt az időtartamot nem hosszabbítja meg a munka elvégzése során beépített új alkatrész vagy részegység esetleg hosszabb időtartamú jótállása.” A szolgáltató tehát figyelmen kívül hagyja, hogy a gyártó például egy háromszáz forintos alkatrésze egy év garanciát vállalt. Ha ő nem kapott a javításért legalább 500 forintot, akkor fűtyülhet a gyári garanciára.

Mi történik, ha valaki nincs megelégedve a végzett munkával? Természetesen reklamálhat. De hogyan? „4. A javítással kapcsolatos minőségi kifogást először szervizünk vezetőjével közölni szíveskedjék. További reklamációjáról vállalatunk igazgatóját írásban vagy szóban értesíteni szíveskedjék.” Ez rendben is volna, csak éppen a cég nevének feltüntetése a számlán. Van ugyan két rubrika is, ahová vállalati bélyegző járna, de lefelejtették. Ezt írhatjuk a szerelő trehányágának a rovására. Ami azonban már a vállalati szándékot jellemzi: ezen a típusnyomatványon nemhogy nincs kiemelve a szerviz neve, címe, a szervizvezető kiléte, a vállalati igazgató neve, címe, telefonszáma, hanem még helyet sem hagytak neki. Aki tehát reklamálni merészkedne, az előbb nyomozza ki, hová is fordulhat.

„5. Minőségi kifogása 15 napon belül kivizsgálásra kerül, amelynek eredményéről Önt írásban értesítjük. Amennyiben panaszunk ezek után sem rendeződött, úgy felügyeleti szerveinknél teheti meg észrevételeit, melynek címe szervizeinkben található.” Ha tehát valaki mégis kinyomozná, hol és kinél reklamálhat, annak írásban válaszolnak. Ha még azzal sem elégedett, kezdhet nyomozni újra. Beutazhat a szerviz központjába (ilyenkor miért nincs pl. „beszállási díj”?), s megkérdezheti, mondanak már meg neki, kinél panaszkodhatja be őket. Mert ugyebár a felügyeleti szervek címe, vezető tisztviselőik neve sem fér el azon a bizonyos, a megrendelő bizalmát növelni kívánó tájékoztatóban.

Mi történik, ha nem a javítás minőségére, hanem a szerelő viselkedésére kíván panaszt tenni a megrendelő? Erről nincs halvány utalás sem a „muszájkódex”-ben.

3.

Ha nyilatkozatot kérünk a szolgáltatóiparban dolgozó vezetőktől, tényekre támaszkodva mondják, hogy igen alacsony a reklamáció aránya. Ugyanezért nyugodtak a felügyeleti szervek is: hozzájuk is alig érkezik panasz, úgy szólnak nincs mit kivizsgálni. A megrendelőnek alighanem okuk van hallgatni: legközelebb, ha elromlik a készülékük, ugyanakkor a cégnek ugyanazt a szerelőjét kell hívniuk. A vezető és felügyelők viszont meg vannak róla győződve: a lakosság elégedett és bízik a munkájukban.

Tanács István

Tisztújítás az újságíróknál

A Magyar Újságírók Országos Szövetségének szegedi csoportja — 103 Csongrád megyében élő és dolgozó újságíró — tegnap, hétfőn, a Sajtóházban tartotta meg ötvenként esedékes munkaértékelő és vezetőségválasztó értekezletét. Ennek keretében Megyeri Károly, a MÜOSZ főtítkári sajtópolitikai és más szakmai kérdésekről tartott előadást. Ezt követően a szegedi újságírók megválasztották a helyi csoport

A gazdaság élénkítésének új eszközei

Kereskedelmi hitel és váltó

AZ UTÓBBI IDŐBEN egyre többet szólunk arról, hogy gazdaságirányításunkban a pénzügyi és hitelpolitikának nagyobb teret célszerű biztosítani. Ezt a törekvést tükrözi az a fontos tény, hogy ez évtől — ha nem is látványos lépésekkel — kezdetét veszi a bankrendszer korszerűsítése. A Nemzeti Bankon belül kialakított 3 tagozat (a jegybanki és két hitelbanki) magában hordozza az üzleti jellegű tevékenység fokozódását. Ez egyben azt is jelenti, hogy a bank „hatóságai” jellegű munkája a hitelezésben összességében csökken, partneri rangra emelve a vállalatok és a bank kapcsolatát.

Az 1985-ös év sok tekintetben nagy fontosságú. Éves célkitűzéseink realizálása meghatározó a VI. ötéves terv teljesítésében; ugyanakkor elősegítheti a VII. ötéves tervünk megvalósulását is. Ez tükröződik az évi hitelpolitikánkban is, mely tovább erősíti azt a szándékot, hogy a pénzügyek és a hitel eszközeivel megfelelő módon ösztönözze a termelés hatékonyságát, jövedelmezőségét. Miután az 1985. évi hitelpolitikát — különösen fejlesztési területeken — viszonylag szerénynek, a korábbiaknál is nagyobb felelősség hárul minden bankszerve, hogy az igényekről körültekintően, üzleti szemlélettel vezelve döntsünk.

A gazdaság élénkítése érdekében — a vásárlóerőkiáramlás közben tartása mellett — aktív pénzügyi és hitelpolitikát kell folytatnunk, ennek megfelelően fejlesztési lehetőségeinkkel úgy kell élnünk — elsősorban a technika és technológia megújítása terén —, hogy nemzetközi versenyképességünket javíthassuk. E törekvéseinkhez eszközként biztosítani kell a rugalmas tőkeáramlást, s építünk a világbanki hitellehetőségekre is. A ma még korlátozott fejlesztési forrásokat ugyanakkor összpontosítani kell azon gazdasági területekre, ahol meg tudunk felelni a versenypiac sokoldalú követelményeinek.

Az ÜZLETI BANKOK szerepét a hitelek körültekintő kihelyezése mellett a betétek növelésére is összpontosítani kell. 1984-ben a gazdálkodó egységek fizetési képessége, fegyelme tovább romlott, növekedett a sorbanállások száma. Év közben a sorbanállási göcök oldására az MNB két alkalommal is hitellehetőséget biztosított, hatása azonban csak átmeneti jellegű volt. A likvidálási helyzet múlt évi, további romlása következtében a fizetőképesség kedvezőbbé válása érdekében 1985. januárjától új hitelkonstrukciók alkalmazására nyílt lehetőség. A folyószámlahitel bevezetésével a korábbi likviditási hitel adminisztratív korlátait igyekszünk feloldani. A 70-es évek elején már al-

kalmazott áruhitelhez hasonló konstrukció a most bevezetett kereskedelmi hitel intézménye, mely az áruszállítás és szolgáltató finanszírozásának meggyorsítását teszi lehetővé a jogi személyek között létrejövő hitelszerződéses kapcsolat jóvoltából. Ezen hitelezési forma legális hitelkapcsolatot tesz lehetővé gazdálkodó szervezetek között, egyben társadalmi érdekeket is szolgálja a sorbanállások remélt mérséklésével, a fizetési fegyelmet javításával. A kereskedelmi hitel feltételeiben az érdekelt felek szabadon állapodhatnak meg bizonyos korlátok között. Említést kell tenni a maximum egyéves futamidőről, és arról, hogy beruházások finanszírozására nem vehető igénybe. Emellett az ilyen hitelek kamatát nyilvánvalóan befolyásolják a visszafizetési feltételek. Szocialista gazdaságtörténelkben most először kerül bevezetésre a „fizetési ígervény” (váltó) intézményrendszer, amelytől szintén nagyobb fizetési fegyelmet kialakulását várjuk, s egyben a pénz forgási sebességének meggyorsulását is. A váltó — mint értékpapír — forgalmazását szigorú szabályok határozzák meg. Magyarország 1965-ben csatlakozott a Genfi Váltójogi Egyezményhez, így hazai alkalmazásának jogi keretei az 1/1965-ös igazságügyi miniszteri rendeletben szabályozásra kerültek. A váltóforgalmazás csak áruszállítás és szolgáltatás teljesítése esetén lehetséges, kizárólag jogi személyek között, tehát kereskedelmi hitelügylet alapján. A váltó kapcsán jelentkező fizetési követelés más jogi személyeknek átruházható (eladható), az üzleti bankok által leszámlázható, illetve a jegybank által viszontleszámlázható.

A Nemzeti Bank apparátusára — részben az új hitelezési formák bevezetése kapcsán, részben az üzleti jellegű tevékenység fokozódása folytán — új és megnövekedett feladatok várnak. Az itt dolgozó szakembereknek növelni kell elméleti és gyakorlati felkészültségüket, információsukat. A hitelügylekkel foglalkozó munkatársaknak — az eddiginél — sokkal tájékozottabbnak kell lenniük azokról a gazdálkodó egységekről, amelyek ügyvély tevékenység során új tényezőként jelenik meg a kockázatvállalás, amely kiterjed mind a személyekre, mind pedig a szervezetekre. A banki munkára a jövőben még inkább jellemző kell, hogy legyen a prognosztizáló, közgazdasági elemző tevékenység. Az üzleti bankok — az országos hiteltagozat keretében — a hitelpolitikai irányelvek és a jegybanki szabályozás befolyása alatt önállóan alakíthatják hitelpolitikájukat, melynek kapcsán szükséges hangsúlyoz-

ni, hogy a számlabetétek nagysága döntően befolyásolja a tagozatok hitelkihasználási lehetőségét.

Az 1985. évi forgóeszközfinanszírozási gyakorlatunk fő célkitűzését úgy jellemezhetjük, hogy a rendelkezésre álló hitellehetőségeket minél többször szeretnénk „megforgatni”. Ezt csak úgy biztosíthatjuk, ha ezen hitelekkel a piacépes termelés és forgalmazás igényeit elégítjük ki, és főleg olyan vállalkozásokat segítünk, amelyek társadalmi érdekeket szolgálnak, ugyanakkor megfelelően jövedelmezőek.

AZ MNB ORSZÁGOS hálózatának szerepe tovább fokozódik, a hitelezési tevékenységen túl jó néhány devizahatósági jogkör is — a közeljövőben — decentralizálásra kerül. Ezzel az intézkedéssel azt szeretnénk elérni, hogy az utóbb említett fontos tevékenységet közelebb vigyük az ügyfelekhez, és az ügyintézés is meggyorsítható.

Csongrád megye mezőgazdaságát az elmúlt 2 év aszályos időjárása igen hátrányosan érintette. Ezen nehéz évek után alapos elemzésre van szükség a hiánynyok feltárása, pótlása, a saját erő mobilizálása, a gazdaságok megerősödése érdekében. Az élelmiszeripari ágazat is nehéz éveket élt át. Pénzügyi egyensúlyuk helyreállítása és megszilárdítása többirányú erőfeszítést igényel. A megyei bankszervek sajátos eszközökkel igyekeznek gondjaik enyhítéséhez segítséget nyújtani, így például az I. negyedév során is a legfontosabb üzemi kiadásait megfinanszíroztuk, ezen túlmenően egyedi tanácsokkal is készségesen rendelkezésre állunk. Ezekkel az intézkedésekkel szeretnénk hozzájárulni ahhoz, hogy megyénkben minden élelmiszer-gazdasági egység ismét önfinanszírozó legyen.

Tavaly a világbanki gabanoprogram megyénkben bonyolított. Ez évben új program keretében egyes állattenyésztő telepek fejlesztésével kapcsolatos célkitűzések kerülnek felkarolásra. E fejlesztésekkel növelni szeretnénk az ágazat jövedelemtermelő képességét és exportját. A világbanki hitelezés elmúlt évi tapasztalatai azt sugallják, hogy ezzel a lehetőséggel a jövőben is élni kell. A bank ezt azzal tudja elősegíteni, ha a fejlesztések előkészítését még alaposabban teszi.

AZ IDEI hitelpolitikai irányelvek egy lépéssel közelebb visznek a pénzügyi és hitelpolitika mozgásterének növeléséhez. A megyei igazgatóságok, mint az MNB egységes szervei, sokat tehetnek — és tesznek is a pénzügyi — és hitelrendszerben megfogalmazottak maradéktalan teljesítéséért.

Dr. Horváth Gyula
MNB megyei igazgató

Felkészülés a jubileumi díszszemlére

Hazánk felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére április 4-én Budapesten megrendezik a Magyar Népköztársaság fegyveres erőinek díszszemléjét, amelyen — a hadományoknak megfelelően — a Magyar Néphadsereg, a BM Határőrség és a Munkásőrség diszalegységei vesznek részt. A kijelölt alakulatoknál megkezdődött a felkészülés: hétfőtől valamennyi felvonuló diszalegység a helyőrségében gyakorol.